

МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЧНИМ ТУРИЗМОМ В УКРАЇНІ

Горячко К.К., кандидат економічних наук, Національний транспортний університет, м. Київ, Україна, esofiychuk@gmail.com, orcid.org/0000-0002-1957-8908

MODELS OF ENVIRONMENTAL TOURISM MANAGEMENT IN UKRAINE

Horiachko K.K., Ph. D., National Transport University, Kyiv, Ukraine, esofiychuk@gmail.com, orcid.org/0000-0002-1957-8908

МОДЕЛИ УПРАВЛЕНИЯ ЭКОЛОГИЧЕСКИМ ТУРИЗМОМ В УКРАИНЕ

Горячко К.К., кандидат экономических наук, Национальный транспортный университет, г. Киев, Украина, esofiychuk@gmail.com, orcid.org/0000-0002-1957-8908

Постановка проблеми. Галузь екологічного туризму завжди приваблювала науковців, оскільки сучасна екологічна ситуація на планеті погіршується, а саме: лісові пожежі в Австралії, танення льодовиків, кліматичні аномалії по всьому світу, наприклад, в таких країнах як Норвегія, де в кінці грудня була зафіксована температура 19 °С, а літо 2019 року стало роковим для багатьох мешканців Франції, що загинули через спеку, в той час як температура сягнула 45 °С. Підписана Конвенція ООН про необхідність стабілізації кількості парникових газів є також черговим свідченням глобального потепління [1]. Про глобальні тенденції потепління до 2028 року також описано в багатьох джерелах літератури. Така екологічна ситуація не може не вплинути і на туристичну галузь. Цілком очевидно, що у найближчі роки буде стрімко розвиватись екологічний туризм, який направлений не тільки на споживання рекреаційних ресурсів, але і на збереження природи. Крім того, доцільно очікувати зростання так званих «кліматичних туристів», що будуть здійснювати подорожі з метою уникнення перебування у країні постійного проживання, де є несприятливі кліматичні умови.

На сьогодні територія України, її ландшафтний, рекреаційний та історико-культурний потенціал дозволяє нашій державі зайняти гідне місце серед міжнародних туристичних напрямків. Однак, Україна має також ряд проблем, що знижують наміри особливо іноземних туристів відвідати Україну – це низький рівень сервісу, застарілий житловий та готельний фонд, низька якість дорожнього покриття та транспортного сполучення, часто відсутність англомовних працівників у галузі туризму та інші аспекти. Окремою проблемою туристичної галузі можна також вважати ризики, яких намагаються уникати туристи [7,8]. У зв'язку із цим виникає необхідність розглянути міжнародний досвід управління екологічним туризмом та знайти шляхи покращення управління галуззю екологічного туризму України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У науковій літературі виділяють два основні підходи до розуміння сутності екологічного туризму: перший розглядає його як сільський туризм, пов'язаний із відвідування села, другий підхід отримав назву «екологічний туризм», тобто туризм направлений на перебування у екологічно чистих зонах, що супроводжується активним намаганням туристів зберігати природу, вживати тільки ті продукти та послуги, які не шкодять середовищу. За визначенням С. Медліка [3] сільський туризм (rural tourism) – відпочинковий вид туризму, сконцентрований на сільських територіях. В. Васильєв, П. Горішевський, Ю. Зінько [5] визначають сільський туризм як відпочинок з будь-якою метою, видом та формою організації туристської подорожі у сільській місцевості з розміщенням на відпочинок у будинку сільського господаря. В. Биркович [4] вважає, що сільський або зелений туризм – це специфічна форма відпочинку у приватних господарствах сільської місцевості з використанням майна та трудових ресурсів особистого селянського, підсобного або фермерського господарства, природно-рекреаційних особливостей місцевості та культурної, історичної та етнографічної спадщини регіону [10,11]. В науковій літературі є також погляд, що зелений туризм – це будь-який вид туризму або туристичної діяльності що впроваджений у рамках ефективного менеджменту навколишнього середовища. Деякі науковці Рутинський М. Й. і Зінько Ю. В. вважають, що агротуризм, екологічний, зелений, природний та сільський туризм є тотожні поняття. Доказів у літературі, які б доводили протилежне не наведено. Не

достатня увага також приділена і управлінню екологічним туризмом на державному рівні. У зв'язку із цим виникає необхідність дослідити цю тему.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для аналізу ефективності управління туристичною галуззю доцільно провести аналіз туристичних потоків. Їх зниження або підвищення залежить від багатьох факторів, зокрема безпечність туристів в країні перебування, сприйняття іміджу країни та ризиків але так чи інакше це є основним індикатором результативності управління галуззю туризму.

За даними Державного комітету статистики [12] України була складена гістограма розподілу туристів, з якої видно що кількість внутрішніх туристів у 2018 р була вища на 84% від кількості іноземних туристів. В той же час кількість в'їзних туристів має тенденцію до зростання, хоча внутрішні туристичні прибуття зменшились у 2018 році порівняно з 2017 роком.

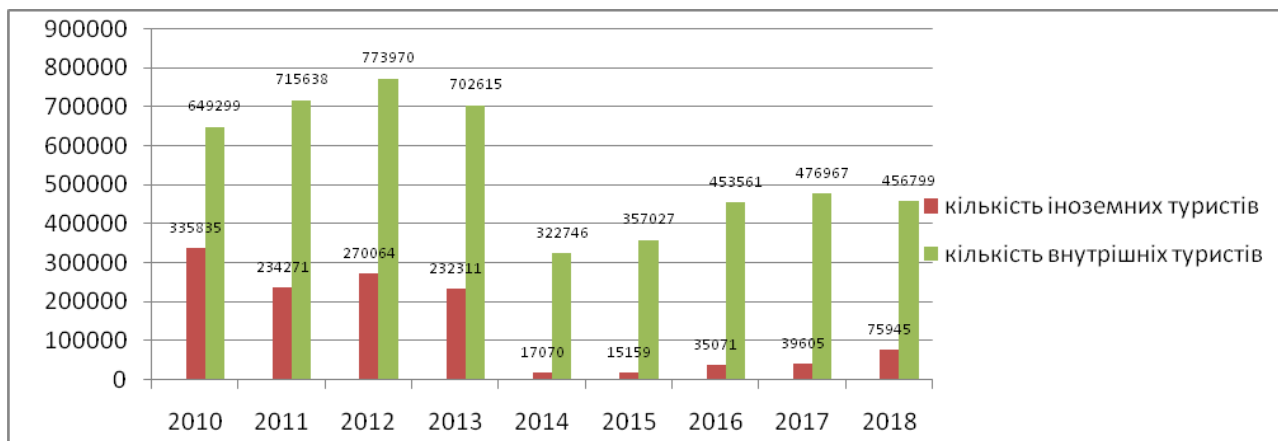

Рисунок 1 – Кількість іноземних та внутрішніх туристів, що відвідали Україну в 2010-2018 р.
Figure 1 – Dynamics of changes in the number of foreign tourists who visited Ukraine [7]

Оскільки в Україні не збирається статистика із відвідування України з метою екологічного або сільського туризму, тому доцільно проаналізувати основні області та кількість туристів, що відвідали Україну.

Рисунок 2 – Розподіл туристів з метою поїздки-відпочинок дозвілля, обслуговуваних юридичними особами в Україні у 2018 році за областями
Figure 2 – Distribution of tourists by travel purposes – recreation and leisure services provided by legal entities in Ukraine in 2018 by region

Відповідно до даних рисунку 2 видно, що туристи найбільш часто відвідують такі області як: Львівська, Івано-Франківська, Одеська, Дніпропетровська. Жодного разу з метою дозвілля не були відвідані Кіровоградська, Луганська, Полтавська області. Рекордним показником щодо обслуговування туристів у 2018 році лишалось місто Київ, адже з метою дозвілля та відпочинку Київ відвідало 1, 964661 млн осіб.

В той же час, розподіл туристів обслуговуваних фізичними-особами підприємцями у 2018 р. значно відрізнялась від обслуговування юридичними особами, і лідерами були, як видно з рисунку 3 – Дніпропетровська, Львівська, Київська, Харківська, Одеська області.

Рисунок 3 – Розподіл туристів з метою поїздки -відпочинок дозвілля, обслуговуваних фізичними-особами підприємцями в Україні у 2018 році за областями
 Figure 3 – Distribution of tourists who travelled with leisure purposes serviced by entrepreneurs in Ukraine in 2018 by Region

В той же час, основними об'єктами екологічного туризму можна вважати садиби або агрооселі, що надають послуги з розміщення та харчування. І якщо проаналізувати їхню кількість, то можна зробити висновок, що вони позитивно зростають в останні роки, зокрема в 2018 р. їх кількість нараховувала 82570, що вдвічі більше за показник 2014 р.

Рисунок 4 – Кількість екологічних садиб в Україні у 2012-2018 р.
 Figure 4 – Number of ecological estates in Ukraine in 2012-2018

У країнах світу існують різноманітні підходи розвитку індустрії туризму, що спричинено своєрідністю соціально-економічних і політичних умов країн, рівнем важливості та масштабами туризму в національній економіці, особливістю ринкових відносин та ін. Можна виділити чотири моделі розвитку індустрії туризму [9].

Отже, перша модель була сформована в США, вона передбачає відсутність центральної державної туристичної адміністрації та органу державного управління. Всі питання, що пов'язані з розвитком туризму, вирішуються на рівні регіонів або самостійно суб'єктами господарювання на основі оперативного регулювання та принципів ринкової економіки.

Друга модель поширена в таких країнах як Ізраїль, Єгипет, Індія, Куба, Мальта, Марокко, Мексика, Нова Зеландія, Малайзія, Кенія, Оман, Камбоджа, ПАР, Домініканська Республіка, Хорватія, де розвитком займається та контролює діяльність усієї туристичної галузі спеціальний та самостійний державний центральний орган.

Третя модель передбачає вирішення питань розвитку туристичної діяльності на рівні спеціалізованого галузевого підрозділу. Діє у Швейцарії, Німеччині, Франції, Австрії, Великобританії, Італії, Іспанії, Швеції, Сінгапурі, Чехії, Угорщині, Грузії та Китаї.

Четверта модель передбачає наявність комбінованого міністерства, яке, крім туризму, охоплює інші, суміжні з ним або взаємодоповнюючі напрями соціально-економічної політики. За такою моделлю працюють: Туреччина, Греція, Польща, Туніс, Індонезія, Болгарія, Йорданія, Російська Федерація [1].

Як бачимо існує декілька моделей розвитку туризму, принцип впливу залежить від політичного устрою країни, економічного стану, міжнародних відносин, культурного про шарку. Проаналізувавши моделі розвитку туризму, можна зробити висновок, що для України найбільш прийнятною є третя модель розвитку туризму, незважаючи на те, що вона не стоїть на одному рівні розвитку з іншими країнами Європи. Україні підходить третя модель оскільки в нас діє спеціалізований галузевий підрозділ багатогалузевого органу, а саме Департамент туризму та курортів у складі Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.

Якщо ж говорити про управлінські концепції розвитку сільського туризму – для нашої держави корисними будуть аспекти:

- західноєвропейської, яка звертає увагу на реконструкцію засобів розміщення та об'єктів туристичної інфраструктури. Це є дуже важливим етапом в розвитку не тільки сільського, а й в цілому туризму в Україні, адже більшість засобів розміщення не відповідають міжнародним стандартам. Також західноєвропейська концепція звернута до екологічного стану регіонів, де розвивається туризм.

- східноєвропейської, де важливу роль відіграє державна підтримка та виділяються різні види відпочинку в сільській місцевості. Тобто сільський туризм не розглядається лише як проживання в садибі чи агрооселі, а й передбачає надання різного виду додаткових послуг.

На сьогодні негативними чинниками розвитку сільського туризму в Україні в цілому є:

- недосконала законодавча база;
- неналагоджена система категоризації приватних садиб;
- конкурентність галузі: наявність інших садиб та засобів розміщення такого типу;
- малий досвід діяльності у сфері сільського екологічного туризму (невелика кількість садиб, низький рівень організаційного та інформаційно-рекламного забезпечення діяльності);
- відсутність чіткої стратегії розвитку;
- поганий стан, нерозвиненість транспортної інфраструктури;
- сезонність та кліматичні особливості сезону (основні туристичні потоки влітку та взимку, період державних календарних свят);
- не надто привабливий імідж України серед іноземних туристів;
- забрудненість навколишнього середовища;
- занедбаний стан традицій народного побуту та культури;
- застарілий підхід гостинності.

Проблеми у цілому часто виникають із загального житлового фонду сіл приватного сектору, тобто не всі садиби, які приймають гостей мають обладнані передпокій, житлові кімнати, санвузол, кухню, їдальню. Нині можна використати з метою розселення туристів і відпочиваючих до 30% будинків належного санітарного стану. Ще 10% – за мінімального ремонту та облаштування як самими жителями, так і туристичними фірмами.

Для вирішення цієї проблеми знову ж таки потрібно запровадити обов'язкову стандартизацію, також можна задіяти для розвитку певної оселі відповідні інвестиції країн Євросоюзу. Також варто проводити для власників садиб різного роду навчальні семінари, тренінги, де б обговорювались питання досвіду впровадження системи категоризації, міжнародної стандартизації, сучасні тренди в сільському туризмі, відбувався б обмін досвідом ведення бізнесу і тому подібне.

Таблиця 1 – Загальні рекомендації з управління «вузькими місцями» екологічного туризму
Table 1 – General recommendations for managing eco-tourism bottlenecks

«Вузькі місця галузі»	Рекомендації управління
Нестабільність економічного стану та політичної ситуації	Стабілізація економіки країни, розвиток міжнародних відносин в сфері туризму; завершення бойових дій на Сході
Невідповідність переважної більшості туристичних закладів міжнародним стандартам	Реконструкція засобів розміщення, запровадження стандартів міжнародного зразка, впровадження обов'язкової стандартизації для садиб та інших закладів розміщення в сільському туризмі
Відсутність рекламної програми, якісної та різнопланової продукції про місцевість, культуру і так далі	Державна підтримка та комплексний підхід до рекламування продукту (інтернет, зовнішня реклама, виставки, навчальні семінари і тому подібне) на внутрішньому та міжнародному ринку туристичних послуг.
Відсутність інноваційних проектів, мала кількість наукових досліджень з питань розвитку сільського туризму	Створення позитивного клімату для інноваційних проектів, стимулювання наукових досліджень, шляхом створення грантових програм, проектів, конкурсів
Недостатність державної методичної, організаційної, інформаційної та матеріальної підтримки суб'єктів підприємництва в галузі туризму	Створення системних і комплексних передумов для розвитку сільського туризму, поліпшення функціональної та технічної якості складових національного та регіональних туристичних продуктів, а саме створення вигідних умов ведення бізнесу: кредитні програми, податкова система, реєстрація власного підприємства
Відсутність цілісної системи державного управління туризмом у регіонах	Взаємодія адміністративних органів різних рівнів державного та регіонального управління, а також залучення приватного сектора з метою виконання відповідних державних завдань
Незадовільний стан туристичної, сервісної, інформаційної та соціальної інфраструктури	Покращення стану закладів культури та відпочинку, громадського харчування, інформаційно-туристичних пунктів; створення інформаційного забезпечення в зонах автомобільних доріг державного та міжнародного значення

Перш за все для розвитку туризму необхідно створити й закріпити позитивний імідж України як країни, привабливої для туризму. Необхідно врахувати, що основну частину в'їзних туристів становлять жителі прикордонних країн. З огляду на це актуальним буде просування продукту не тільки на місцевому рівні, але й у країнах-сусідах. Важливо зосередити увагу на цьому аспекті, оскільки в'їзд іноземних туристів є дуже важливим для економічного розвитку України. Адже це ввезення іноземної валюти, підвищення ділової активності та розширення виробництва товарів і послуг, збільшення бюджету за рахунок податків. А також іноземні туристи стимулюють покращення якості надання туристичних послуг. Це можна досягти шляхом створення туристичних представництв за кордоном для пропаганди продукту сільського екологічного туризму. Такі представництва бажано розмістити у великих містах, де зосереджені потенційні клієнти. Також одним із методів просування продукту може бути реклама кампанія в країнах, звідки прибувають іноземні туристи.

Зрозуміло, що створення національної туристичної адміністрації не залежить і повністю не покладається на Спілку СЗТ, але вона має певний вплив на державну політику і наявність такого органу суттєво покращить стан сільського туризму в Україні.

Як показує досвід повне копіювання та користування досвідом розвитку інших країн в будь-якій сфері не завжди має позитивний результат, адже існують різні фактори, які впливають на цей процес, різні політичні та економічні умови, суспільний лад і тому подібне. Проте для ефективного функціонування європейської моделі в Україні доцільним є державне фінансування галузі за такими напрямками:

- розробка стратегічної програми розвитку сільського зеленого туризму та визначення найбільш перспективних туристичних регіонів;
- створення туристичного продукту та туристичних представництв за кордоном для пропаганди цього продукту;
- застосовування сучасних інформаційних технологій;
- маркетингова, рекламно-інформаційна діяльність;
- розробка та створення національного екологічного туристичного Інтернет-порталу;
- стимулювання національних та міжнародних інвесторів, запуск державної кредитної програми для приватних підприємців та підтримки проектів розвитку туристичної інфраструктури;

– приведення нормативно-правової бази туристичної індустрії у відповідність з міжнародними стандартами.

Реалізація вказаних заходів дасть можливість підвищити темпи розвитку сільського туризму.

На сьогодні в Україні діє система екологічної сертифікації та добровільної категоризації «Зелена садиба», яка була запроваджена Спілкою сприяння розвитку туризму. Система розроблена на основі кращих міжнародних зразків спеціалістами громадського науково-природоохоронного центру «Незалежна служба екологічної безпеки» та за підтримки Швейцарського Фонду Співробітництва. Схема сертифікації побудована на принципах зменшення шкідливого впливу агротуристичного об'єкту на екологію, підтримка народних традицій та ремесел, підтримка місцевої економіки, розвиток екологічно-сприятливих видів розваг і відпочинку. Також, як зазначалось в попередніх розділах існує загальна добровільна категоризація «Українська гостинна садиба». Дані програма поширюються серед власників агротуристичних садиб – членів спілки [2]. На підставі цього можна запропонувати введення обов'язкової сертифікації та категоризації «Зелена садиба» та «Українська гостинна садиба». Це призведе до того, що власники садиб будуть зобов'язані переглянути і підвищити рівень обслуговування, покращити стан довкілля садиби, адже повинно бути екологічно чистим та привабливим. Господарі повинні будуть піклуватися про підтримку та поліпшення екологічного стану довкілля, сприяти збереженню ландшафтів та біорізноманіття.

Прикладом вирішення проблем розвитку сільського туризму, а особливо управління на місцевому рівні, може бути створення місцевих осередків Спілки розвитку сільського зеленого туризму в областях країни, районних об'єднань громадян, зацікавлених у розвитку інфраструктури для сільського екологічного туризму.

Ще одним напрямком розвитку екологічного туризму є створення туристичних кластерів. Як показує досвід Польщі цей підхід є досить успішним та дієвим. Туристичний кластер – це концентрація на певній території підприємств індустрії туризму, які взаємодіють між собою з метою створення туристського продукту. Групи підприємств спільно використовують туристські ресурси, інфраструктуру, ринок праці та взаємодоповнюють один одного.

Для України досить перспективними є саме кластери екологічного сільського туризму. Величезні передумови для розвитку цього виду туризму має Карпатський регіон, який славиться своєю колоритністю та красою природи. Також заслуговує на увагу Поділля, Полтавщина, де вже функціонує туристичний кластер «Гоголівські місця Полтавщини».

Висновки. Дане дослідження присвячене управлінню екологічним туризмом включає в себе аналіз сучасної статистики і динаміки відвідувань України іноземними та внутрішніми туристами. Тенденції останніх років були позитивними для України, хоча відвідування в порівнянні із даними до 2013 року багаторазово скоротились. Однак, є достатньо підстав вважати, що кількість іноземних туристів в Україну буде зростати, можливо дані туристи будуть вмотивовані відвідати Україну саме через її сприятливі кліматичні ресурси. Кількість внутрішніх туристів навпаки зменшилась, це пов'язано із тим, що українські туристи все більше прагнуть подорожувати за кордон, у зв'язку із безвізовим режимом. Аналіз туристичних прибуттів по регіонам дав можливість виділити області, що є найбільш перспективні для екологічного туризму – це Львівська, Івано-Франківська, Одеська, Дніпропетровська, Київська, Харківська, Львівська та Полтавська області.

У даному дослідженні розглянуті також основні проблеми екологічного туризму та основні моделі управління туризмом, що практикуються у світі, і на основі моделей запропоновані управлінські дії з покращення ситуації в екологічному туризмі в Україні. Найбільш прийнятною моделлю розвитку індустрії туризму для України є європейська, де основним акцентом є наявність окремої структури – національної туристичної адміністрації. Вона може ефективно здійснювати державну політику у сфері туризму, адже функції чітко розподілені; організаційна структура має розгалужену мережу як у країні, так і за кордоном, а також працює в тісній взаємодії з місцевою владою і приватним бізнесом.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Бартошук О. В. Моделі розвитку індустрії туризму (зарубіжний досвід) [Електронний ресурс] / О. В. Бартошук // Все о туризме – образовательный туристический портал – Режим доступу до ресурсу: http://tourlib.net/statti_ukr/bartoshuk.htm.
2. Знак «Зелена садиба» [Електронний ресурс] // RURALTOURISM.COM.UA – Режим доступу до ресурсу: <http://ruraltourism.com.ua/?a=viewmaterial&id=2>.
3. Сердюкова О. М. Сутність сільського зеленого туризму / О. М. Сердюкова. // Економіка та держава. – 2014. – №3. – С. 87–90.

4. Биркович В.І. Сільський зелений туризм – пріоритет розвитку туристичної галузі України. Стратегічні пріоритети / В.І. Биркович // Наук.-аналіт. щокварт. зб. – 2017. – №1(6). – С 137-143.
5. Васильєв В. Сільський зелений туризм або відпочинок у селі / В. Васильєв, П. Горішевський, Н. Васильєва // Туризм сільський зелений: науково-популярний журнал. – 2006. – 63 с.
6. European Federation for Farm and Village Tourism [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.eurogites.org/eurogites/>.
7. Banks, E. 2005. Catastrophic Risk: Analysis and Management. *John Wiley & Sons Ltd.* DOI: 10.1002/9781118673492.ch7.
8. Casidy, R., & Wymer, W. 2016. A risk worth taking: Perceived risk as moderator of satisfaction, loyalty, and willingness-to-pay premium price. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 32, 189-197. Doi:10.1016/j.jretconser.2016.06.014.
9. World Tourism Organization, 2016. Tourism indicators. Available at: <http://media.unwto.org/press-release/2018-01-15/2017-international-tourism-results-highest-seven-years>. (Accessed 7 March 2018)
10. Державний комітет статистики. [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/tur.htm [Accessed in September 2019].
11. Research report. Scottish enterprise, Perspectives on international best practice green tourism. Final report, Edinburgh, april 2018. – Режим доступу: <http://www.greentourism.org.uk>.

REFERENCES

1. Bartoshuk O. V. Modeli rozvytku industrii turyzmu (zarubizhnyi dosvid)[Models of tourism industry development (foreign experience)][Elektronnyi resurs] / O. V. Bartoshuk // Vse o turyzme – obrazovatelnyi turystycheskyi portal – Rezhym dostupu do resursu: http://tourlib.net/statti_ukr/bartoshuk.htm.
2. Znak «Zelena sadyba» [The Green House sign] [Elektronnyi resurs] // RURALTOURISM.COM.UA – Rezhym dostupu do resursu: <http://ruraltourism.com.ua/?a=viewmaterial&id=2>.
3. Serdiukova O. M. Sutnist silskoho zelenoho turyzmu [The essence of rural green tourism] / O. M. Serdiukova. // Ekonomika ta derzhava. – 2014. – №3. – S. 87–90.
4. Byrkovych V.I. Silskyi zelenyi turizm – priorytet rozvytku turystychnoi haluzi Ukrainy. Stratehichni priorytety [Rural green tourism is a priority for the development of Ukraine's tourism industry] / V.I. Byrkovych // Naук.-аналіт. щокварт. зб. – 2017. – №1(6). – S 137-143.
5. Vasyliiev V. Silskyi zelenyi turizm abo vidpochynok u seli [Rural green tourism or vacation in the village] / V. Vasyliiev, P. Horishevskyi, N. Vasyliieva // Turyzm silskyi zelenyi: naukovo-populiarnyi zhurnal. – 2006. – 63 s.
6. European Federation for Farm and Village Tourism [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <https://www.eurogites.org/eurogites/>.
7. Banks, E. 2005. Catastrophic Risk: Analysis and Management. *John Wiley & Sons Ltd.* DOI: 10.1002/9781118673492.ch7.
8. Casidy, R., & Wymer, W. 2016. A risk worth taking: Perceived risk as moderator of satisfaction, loyalty, and willingness-to-pay premium price. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 32, 189-197. Doi:10.1016/j.jretconser.2016.06.014.
9. World Tourism Organization, 2016. Tourism indicators. Available at: <http://media.unwto.org/press-release/2018-01-15/2017-international-tourism-results-highest-seven-years>. (Accessed 7 March 2018)
10. Derzhavnyi komitet statystyky. [State Statistics Committee] [Elektronnyi resurs] Rezhym dostupu: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/tur.htm [Accessed in September 2019].
11. Research report. Scottish enterprise, Perspectives on international best practice green tourism. Final report, Edinburgh, april 2018. – Rezhym dostupu: <http://www.greentourism.org.uk>.

РЕФЕРАТ

Горячко К.К. Моделі управління екологічним туризмом в Україні / К. К. Горячко // Вісник Національного транспортного університету. Серія «Економічні науки». Науково-технічний збірник. – К. : НТУ, 2020. – Вип. 2 (47).

У статті наведені основні результати дослідження моделей управління екологічним туризмом в Україні.

Об’єкт дослідження – процес управління екологічним туризмом.

Предмет дослідження – вдосконалення теоретичних засад управління екологічним туризмом в Україні.

Метою дослідження є пошук шляхів вирішення основних проблем екологічного туризму в Україні.

Методи дослідження – метод аналізу та синтезу, графічний метод, дедукції та індукції, узагальнення та систематизації.

В результаті дослідження розглянуто основні тенденції розвитку туристичної галузі України. Досліджені потоки внутрішніх та іноземних туристів за 2010-2018 р., була проаналізована кількість обслуговуваних туристів фізичними особами-підприємцями та юридичними особами, проведений аналіз кількісного стану екосадиб на Україні, виділені основні проблеми екологічного туризму в Україні, запропоновані шляхи покращення ситуації, а також управлінські дії, які на державному рівні можуть покращити стан розвитку екотуризму в Україні. Виявлені тенденції розвитку екологічного туризму останніх років. Визначені передумови зростання відвідуваності України іноземними туристами, можливо дані туристи будуть вмотивовані відвідати Україну саме через її сприятливі кліматичні ресурси. Аналіз туристичних прибуттів по регіонам дав можливість виділити основні області, що є перспективні для розвитку екологічного туризму, це Львівська, Івано-Франківська, Одеська, Дніпропетровська, Київська, Харківська, Львівська та Полтавська області. Запропоновано вдосконалювати управління галуззю екологічного туризму через діяльність Спілки розвитку сільського зеленого туризму в Україні.

У даному дослідженні розглянуті основні моделі управління в туризмі, що використовуються у світовій практиці, запропоновано перейняти досвід європейської моделі для України.

Результати даного дослідження можуть бути враховані при розробці державної стратегії розвитку туристичної галузі України.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: СТАН ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ, ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ, ТУРИЗМ В УКРАЇНІ, ПЕРСПЕКТИВИ ТУРИЗМУ, ТУРИСТИЧНИЙ ПОТІК.

ABSTRACT

Horiachko K.K. Models of ecological tourism management in Ukraine. Visnyk National Transport University. Series «Economic sciences». Scientific and Technical Collection. – Kyiv: National Transport University, 2020. – Issue 2 (47).

The article presents the main results of the study of models of environmental tourism management in Ukraine.

The object of study is the process of managing ecotourism.

The subject of the research is the improvement of theoretical bases of ecological tourism management in Ukraine.

The purpose of the study is to find ways of solving the main problems of ecological tourism in Ukraine. Research methods – analysis and synthesis method, graphical method, deduction and induction, generalization and systematization.

As a result of the research the main tendencies of development of tourist industry of Ukraine are considered. Investigated flows of domestic and foreign tourists for 2010-2018, analyzed the number of tourists served by natural persons-entrepreneurs and legal entities, analyzed the quantitative status of eco-estates in Ukraine, identified the main problems of environmental tourism in Ukraine, proposed ways to improve the situation, as well as management actions that can improve the state of ecotourism in Ukraine at the state level. Trends in the development of eco-tourism in recent years have been identified. The prerequisites for the increase in the number of foreign tourists to Ukraine were identified, it is possible that these tourists will be motivated to visit Ukraine because of its favorable climatic resources. The analysis of tourist arrivals by region gave an opportunity to identify the main areas that are promising for the development of eco-tourism, namely Lviv, Ivano-Frankivsk, Odessa, Dnipropetrovsk, Kiev, Kharkiv, Lviv and Poltava regions. It is proposed to improve the management of the eco-tourism industry through the activities of the Union for Rural green tourism development in Ukraine.

This study examines the major tourism management models used in world practice, proposes to take on the experience of the European model for Ukraine.

The results of this study can be taken into account when developing a state strategy for the development of the Ukrainian tourism industry.

KEYWORDS: STATE OF THE TOURIST INDUSTRY, ECOLOGICAL TOURISM, TOURISM IN UKRAINE, TOURISM PROSPECTS, TOURIST FLOW.

РЕФЕРАТ

Горячко К.К. Модели управления экологическим туризмом в Украине / К. К. Горячко // Вестник Национального транспортного университета. Серия «Экономические науки». Научно-технический сборник. – К.: НТУ, 2020. – Вып. 2 (47).

В статье приведены основные результаты исследования моделей управления экологическим туризмом в Украине.

Объект исследования – процесс управления экологическим туризмом.

Предмет исследования – совершенствование теоретических основ управления экологическим туризмом в Украине.

Целью исследования является поиск путей решения основных проблем экологического туризма в Украине. Методы исследования – метод анализа и синтеза, графический метод, дедукции и индукции, обобщения и систематизации.

В результате исследования рассмотрены основные тенденции развития туристической отрасли Украины. Исследованы потоки внутренних и иностранных туристов за 2010-2018 г. Было проанализировано количество обслуживаемых туристов физическими лицами-предпринимателями и юридическими лицами, проведен анализ количественного состояния экоусадьб на Украине, выделены основные проблемы экологического туризма в Украине, предложены пути улучшения ситуации, а также управленческие действия, которые на государственном уровне могут улучшить состояние развития экотуризма в Украине. Выявленные тенденции развития экологического туризма последних лет. Определены предпосылки роста посещаемости Украины иностранными туристами, возможно данные туристы будут мотивированы посетить Украину из-за ее благоприятные климатические ресурсы. Анализ туристических прибытий по регионам дал возможность выделить основные области, есть перспективные для развития экологического туризма, это Львовская, Ивано-Франковская, Одесская, Днепропетровская, Киевская, Харьковская, Львовская и Полтавская области. Предложено совершенствовать управление отраслью экологического туризма через деятельность Союза развития сельского зеленого туризма в Украине.

В данном исследовании рассмотрены основные модели управления в туризме, используемые в мировой практике, предложено перенять опыт европейской модели для Украины.

Результаты данного исследования могут быть учтены при разработке государственной стратегии развития туристической отрасли Украины.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: СОСТОЯНИЕ ТУРИСТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ, ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ ТУРИЗМ, ТУРИЗМ В УКРАИНЕ, ПЕРСПЕКТИВЫ ТУРИЗМА, ТУРИСТИЧЕСКИЙ ПОТОК.

АВТОРИ:

Горячко Катерина Костянтинівна, кандидат економічних наук, Національний транспортний університет, доцент кафедри туризму, e-mail: Kateryna13095555@gmail.com, тел. +380932589128, Україна 01010, м. Київ, вул. Омеляновича-Павленка 1.

AUTHOR:

Horiachko Kateryna Kostyantynivna, National Transport University, associate professor of the Department of tourism, e-mail: esofiychuk@gmail.com, tel. +380932589128, 1, Mykhaila Omelianovycha – Pavlenka Str. Kyiv, Ukraine 01010.

АВТОРЫ:

Горячко Екатерина Константиновна, кандидат экономических наук, Национальный транспортный университет, доцент кафедры туризма, электронная почта: Kateryna13095555@gmail.com, тел. +380932589128, Украина 04208, г. Киев, вул. Украина 01010, г. Киев, ул. Омеляновича-Павленко 1.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

А.М. Новікова, доктор економічних наук, професор, ДП «ДержавтотрансНДПроект», Київ, Україна orcid.org/0000-0002-7593-2860.

Л.С. Козак доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, Національний транспортний університет, Київ, Україна <https://orcid.org/0000-0002-4528-1905>.

REVIEWER:

A.M. Novikova, Doctor of Economics, Professor, State enterprise "State Automobile Research & Development", Kyiv, Ukraine orcid.org/0000-0002-7593-2860.

L.S. Kozak Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Economics, National Transport University, Kyiv, Ukraine <https://orcid.org/0000-0002-4528-1905>.